

L'aplicació del Codi Ètic

L'aplicació del Codi Ètic es pot plasmar en diferents àmbits del dia a dia d'una associació. A continuació podreu consultar alguns exemples de bones i males pràctiques en diferents àmbits.

és una bona pràctica

no és una bona pràctica

GESTIÓ ASSOCIATIVA

La renovació regular dels òrgans de direcció i la limitació del mandat directament en els estatuts.

L'exercici continuat d'un càrrec representatiu o de la Junta Directiva durant més de vuit anys.

L'elaboració i presentació de memòries que expliquin les activitats realitzades i el grau de compliment dels requisits del Codi Ètic.

GESTIÓ ECONÒMICA

Cercar la millor eficàcia dels recursos existents i assolir resultats positius en cada exercici.

El fet que els professionals o personal retribuït de l'associació formin part de la Junta Directiva directament o tinguin vinculació com a parentiu fins al segon grau de consanguinitat o afinitat amb els membres de la Junta Directiva.

El pagament de retribucions als professionals que treballen en la realització de les activitats quan l'associació no té més persones associades que les que formen la Junta Directiva i/o els professionals retribuïts.

PARTICIPACIÓ INTERNA

La recerca de formes imaginatives de foment de la participació, per tal d'assolir una major preocupació i intervenció de les persones associades en el funcionament de l'associació.

Excloure de la participació i presa de decisions a aquelles persones que, de manera voluntària i puntual, col·laboren en les activitats.

Promoure el consens i evitar les votacions.

GESTIÓ DELS RECURSOS HUMANS

Establir mitjans de participació i comunicació per tal que el personal remunerat pugui conèixer en profunditat el funcionament de l'entitat.

Utilitzar el voluntariat només com a mà d'obra gratuïta i no com un veritable recurs humà amb capacitat d'intervenció.

Per a més informació i adhesions al Codi Ètic de les Associacions:
TORRE JUSSANA · Av. Cardenal Vidal i Barraquer, 30 · 08035 Barcelona
Tel. 93 256 41 18 · www.codietic.cat · associacions@codietic.cat

Entitats adherides al Codi Ètic de les associacions: www.codietic.cat/entitats-adherides.html

Formació per a membres de les associacions:
Recursos formatius de Xarxanet: www.xarxanet.org/formacio/recursos
Recursos formatius de Torre Jussana: www.tjussana.entitatsbcn.net/tj/formacio.php
Catàleg de formació de la Fundació Catalana de l'Esplai: www.esplai.org/ca/formacio/presentacio

Més informació trucant al:

el telèfon d'informació per a les entitats juvenils de Barcelona

Aquesta obra es pot copiar, distribuir i comunicar públicament, citant sempre al Centre de Recursos per a les Associacions Juvenils de Barcelona. No es pot utilitzar amb finalitats comercials. Més informació: <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/3.0/>

Disseny i maquetació: Laboratori Creatiu
Redacció de continguts: CRAJ
Impressió: El tintor
Dipòsit Legal: B-17327/2000

edita

gestionat per

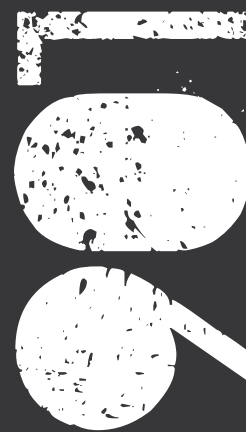

en conveni amb

515253

publicació del centre de recursos per a les associacions juvenils

butlletí

núm. 121 Octubre 2012

El codi ètic de les associacions

El Codi ètic de les associacions de Barcelona és un instrument d'assessorament que recull totes aquelles premisses que permeten englobar les diferents associacions de la ciutat que treballen dins d'un marge de valors cívics consensuats. Es pot interpretar com una guia per a totes les associacions que treballen amb transparència i bon govern, o com un element de valoració de referència per a totes aquelles persones, empreses o institucions que vulguin establir criteris de col·laboració o participació.

Respectant el dret de qualsevol grup de persones a fundar associacions, hem de tenir en compte que no totes les associacions responen als mateixos principis de funcionament ni al respecte a les normes democràtiques. No totes les finalitats són igualment respectables o mereixen la mateixa consideració per a la ciutadania o per als poders públics.

Una guia per a totes les associacions que treballen amb transparència i bon govern, com a referència per a persones o empreses que vulguin col·laborar o participar.

Amb l'aplicació del Codi ètic, es pretén afavorir el desenvolupament de les associacions mitjançant una eina que assessori i ajudi a defensar la seva singularitat a més de ser un instrument d'autoregulació que acabi convertint-se en una referència del sector associatiu. Es tracta d'una eina aplicada pel mateix sector associatiu amb la finalitat d'afavorir el bon govern (govern ètic) de les entitats.

A nivell intern, l'elaboració d'unes pautes de conducta que il·lustrin el funcionament de les associacions i donin a la ciutadania una imatge conjunta del paper que tenen les associacions a la societat, pot ajudar a millorar la percepció que es té de l'activitat associativa i pot fomentar la participació de més persones en el món associatiu. Es tracta doncs, d'una eina que permet generar confiança a la ciutadania posant de manifest aquesta voluntat de revisió constant.

És per això que es proposa que el mateix sector delimiti quines són aquelles associacions que poden gaudir d'un determinat segell de qualitat que acredita que compleixen uns mínims requisits de funcionament, amb la finalitat d'oferir a la societat una imatge comuna i coherent.

En aquest butlletí podreu conèixer les característiques d'aquest Codi Ètic i els requeriments necessaris per a adherir-s'hi com a entitat.

Els orígens del Codi Ètic

El 8 de juny de 2001, en el marc del 1r Congrés de les Associacions, s'aprovà el Codi ètic de les Associacions de Barcelona i posteriorment, el 30 d'abril de 2011, se'n va fer una revisió i actualització en el marc del 2n Congrés d'Associacions de Barcelona. Així doncs, aquest codi sorgeix del debat i de la participació de més de 800 organitzacions de la ciutat de Barcelona.

Actualment, aquest codi es gestiona des de l'Oficina del Codi ètic de les Associacions, un servei que impulsa el Consell d'Associacions de Barcelona (CAB), en representació de les associacions de la ciutat.

El Codi Ètic d'una entitat, ha de seguir un procés d'elaboració, aprovació, adhesió, revisió i seguiment; tasques que pertanyen exclusivament als membres que formen l'associació.

Des del mateix sector, i amb el Codi ètic implantat, es poden proposar pactes de col·laboració amb els poders públics, mitjançant els quals es presti una atenció especial pel que fa al suport institucional en aquelles associacions que compleixen els requisits del Codi, però serà sempre una decisió de les administracions i no pas una conseqüència de l'elaboració del Codi.

Funció del codi ètic

Presenta una triple funció per a les entitats: un instrument d'autoregulació que facilita la detecció de possibles problemes dins l'entitat, un element d'orientació per al bon govern i finalment una eina de diàleg amb agents externs, permetent fomentar complicitats amb l'administració i amb d'altres entitats. És important, doncs, fer difusió d'aquest segell de qualitat entre els membres de la pròpia entitat i també quan s'estableixen relacions externes.

Adhesió al Codi Ètic

Totes aquelles associacions o federacions que considerin que treballen sota uns marcs de valors cívics i que vulguin adherir-se al Codi Ètic de les Associacions, hauran de revisar que compleixin un seguit de requisits:

- ✓ Tenir el domicili social a la ciutat de Barcelona.
- ✓ Estar registrats al Fitxer general d'entitats de Barcelona.
- ✓ Tenir una antiguitat mínima de tres anys.

Per a sol·licitar l'adhesió caldrà fer els següents tràmits:

- ✓ Emplenar el full de sol·licitud signat pel president de l'associació sol·licitant i indicar-hi la documentació presentada (Fitxa tècnica).
- ✓ Presentar un document certificat pel secretari de la Junta Directiva de l'entitat on faci constar el nombre de col·laboradors actual (socis, donants, voluntaris i professionals contractats)
- ✓ Autoritzar l'Oficina tècnica del Codi ètic la gestió de dades per a fer públic el nom del president o persona de contacte de l'associació, d'acord amb el que disposa la Llei de Protecció de Dades.
- ✓ Aportar una còpia de l'acta de l'Assemblea on es va prendre la decisió d'adherir-se al Codi ètic.

✓ Presentar una còpia dels estatuts adaptats a la darrera Llei d'associacions (Llibre tercer del Codi civil) de la Generalitat de Catalunya i degudament registrats al Registre oficial corresponent. Es tindran en compte altres registres estatals/europeus.

✓ Fotocòpia de la targeta d'identificació fiscal

✓ Presentar la relació de membres que actualment formen part de la Junta Directiva (noms i cognoms, DNI i càrrecs) o bé una còpia del certificat d'inscripció dels òrgans de govern a la Direcció General de Dret i Entitats Jurídiques.

✓ Presentar la Memòria d'activitats i memòria econòmica dels dos darrers anys.

✓ Presentar tres avals d'entitats de primer nivell adherides al Codi ètic de les Associacions de Barcelona o un aval d'una entitat de sector de segon nivell adherida al Codi ètic.

✓ Presentar altra informació que l'associació sol·licitant consideri destacable (auditoria, reconeixements, altres informes o certificacions, pertinença a xarxes sectorials, territorials...)

Les entitats que es vulguin adherir hauran de presentar, a més, un certificat de l'acord de l'assemblea general de la seva associació en què decideixin l'adhesió, declarin que en coneixen el contingut i es comprometen a respectar-lo i a sotmetre's als mecanismes de control necessaris per a verificar el seu compliment.

A banda dels documents requerits, a l'hora de valorar l'adhesió es tindran en compte altres aspectes de l'entitat:

- ✓ La pertinença a federacions, plataformes o coordinadores.
- ✓ Disposar d'una base social àmplia de socis, voluntaris, donants i col·laboradors.
- ✓ Es valorarà positivament haver subscrit altres codis ètics similars.
- ✓ Tenir l'informe de sostenibilitat de l'entitat.

Les associacions adherides es comprometen a promoure el recull de bones pràctiques associatives per tal d'exemplificar actuacions que ajudin a la difusió dels valors que formen la base d'aquest Codi Ètic. D'altra banda, les associacions promotores d'aquest Codi, es comprometen a impulsar l'elaboració de pautes de conducta per sectors d'activitat, per tal de millorar l'actuació dins de cada àmbit temàtic.

D'altra banda, des de l'Oficina del Codi Ètic de les Associacions, es revisa periòdicament la tasca que realitzen cadascuna de les entitats adherides al Codi, a les quals se'ls demana que entreguin una memòria anual d'activitat i són sotmeses a revisió cada tres anys.

El Decàleg del Codi Ètic

El Decàleg del Codi Ètic tracta d'un resum del Codi Ètic aprovat pel Congrés de les Associacions de Barcelona. No constitueix cap tipus de normativa legal, tant sols és un acord comú que prenen les mateixes associacions davant la societat i els col·lectius.

A continuació us en detalllem els diferents punts:

1. Perseguir finalitats generals

Les associacions adherides al Codi Ètic persegueixen finalitats de tipus general, adreçades a una pluralitat de persones, així com també es proposen la realització d'activitats d'entreteniment, de foment de les relacions interpersonals i assumeixen els principis de conducta reconeguts, com són la Declaració Universal dels Drets Humans i altres de naturalesa similar.

2. Absència total d'ànim de lucre

Les associacions apleguen l'esforç de les persones que de manera voluntària i altruista volen participar en la consecució de les finalitats associatives, sense cap tipus d'ànim lucratiu. S'entén per lucre la imputació individual a una persona concreta dels ingressos percebuts per l'associació per qualsevol títol: contracte, subvenció, donació, llegat...

3. Foment de la participació interna

Les associacions entenen que la base principal de la seva força rau en les persones que formen part de l'associació i en les que, de manera puntual i voluntària, hi col·laboren, raó per la qual promouen mitjans, estratègies i tècniques per a estimular la participació i la formació del voluntariat que la conforma.

4. Confiança, base del funcionament democràtic

La relació entre les persones associades és una relació de confiança, de convenciment d'estar junts en un projecte comú i es fonamenta en la bona fe i el respecte a tothom. Les bases del funcionament democràtic són:

- ✓ La igualtat: tothom és igual dins l'associació sense cap tipus de discriminació.
- ✓ La llibertat d'expressió: tothom té dret a exposar lliurement les seves idees.
- ✓ La sobirania de decisió: les decisions es prenen per majoria. Cal respectar el dret de les minories a manifestar-se i a defensar els seus postulats i cal limitar el vot ponderat de manera que impedeixi que cap associació quedi sota el control d'una minoria de socis.

5. Transparència econòmica

La realització d'activitats econòmiques no pot ser contrària a la missió o les finalitats de l'associació i no es pot produir en condicions inadequades per a les persones que les efectuen. També cal evitar que arriquin la seguretat i les garanties dels consumidors i usuaris. D'altra banda, l'estat de comptes i el balanç econòmic de l'entitat han d'estar a la disposició de qualsevol membre de l'associació.

6. Gestió respectuosa dels recursos humans

Els recursos humans de les associacions són, fonamentalment, les persones associades i voluntàries que col·laboren en la realització de les activitats i en el compliment de les seves finalitats.

El voluntariat té aquesta condició sense cap tipus de contraprestació. Aquelles persones que hi col·laboren esperant obtenir alguna cosa a canvi, més enllà de la satisfacció de la feina ben feta, no es consideren personal voluntari. El personal remunerat haurà de ser contractat en condicions normals del mercat laboral, tot evitant la precarietat.

7. Sostenibilitat

La sostenibilitat en aquest context té una dimensió social, econòmica i ambiental.

Es considera sostenible una associació que, amb els recursos propis i els que és capaç de mobilitzar, pot realitzar les activitats que li permetin la consecució de les seves finalitats.

En el seu funcionament intern, l'entitat té cura dels mitjans que empra i evita la utilització d'eines o estris contaminants o produïts amb tècniques contaminants, de tal manera que contribueix en la sostenibilitat ambiental.

8. Congruència de les activitats i les informacions

Si hi ha persones beneficiàries de les activitats de l'associació, cal definir clarament quines poden ser i, dins d'aquest sector o àmbit, no es pot produir cap tipus de discriminació.

Les associacions són conscients del seu paper d'emissors d'opinió i, per això, tindran una cura especial en les seves informacions i en les seves actuacions exteriors per a evitar la difusió d'uns tipus de conductes contràries als drets humans i als principis democràtics.

9. Relacions solidàries amb altres associacions

El reconeixement que hom forma part d'un sector amb temàtiques comunes i bases similars ha de ser el substrat en el qual s'edifiquin les relacions amb altres associacions, sobre la base de la cooperació i la recerca de punts de trobada per a millorar l'activitat pròpia.

El respecte a l'autonomia de cada associació i a la llibertat d'escollir el seu propi camí és un element indispensable quan es planteja la relació entre associacions.

10. Relacions autònomes amb les administracions públiques

Les associacions tenen una funció i utilitat social i poden coincidir, o no, amb les administracions públiques en la realització del bé comú, però l'autonomia associativa i la presa de decisions de manera lliure i sobirana són dos drets inalienables als quals no es pot renunciar.